

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

2015 сыл
Олунньу
25 күнэ
Сэрэдэ
№20 (10252)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҕЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
муньабыттан
бэлиэтээһиннэр

Планерка саҕаланарыта А.П. Атласов улууска ойуур хаһаайыстыбатын сүрүннүүр тэрилтэ саҕа салайааччытын Жирков Матвей Семеновичи билиһиннэрдэ.

***

Ааспыт нэдиэлэҕэ икки баһаар буолбут, ол курдук, 1 Хомустаахха Колмогоровтар дьиэ кэргэн олохторо дьиэлэрэ умайбыт, оттон Модукка ыал олбуоругар турбут 4x6 м иэһнээх гараж умайытыгар 2 киһи суорума суолламмыт. Барыллаан дааннайынан, баһаартан куттала суох буолуу быраабылалара тутуһуллубатахтара төрүөт буолуон сөп.

***

Улууска Улуу Кыайы 70 сылыгар аналаах нэһиликтэр икки ардыларыгар уус-уран самодеятельность фестивала түмүктэннэ, манна нэһиликтэр көхтөөхтүк кыттыбытара бэлиэтэннэ. 1 Хомустаахха «Хотугу сулус» куюкурус бастакы түһүмэҕэр 200-тэн тахса оҕо кыттыыны ылла. Кулун тутар 5-7 күннэригэр Дьокуускайга ытыллар норуот маастардарын быыстапкаларыгар улуустан 10 бэрэстэбиитэл кыттыыны ылыа.

Бэлиэтэннэ В. КАСЬЯНОВ

Спорт — дьулуур,
спорт — тулуур

СПОРТ ОСКУОЛА ИНТЕРНАТА

Биһиэхэ, Хамаҕатта нэһиликтэ, «Эрчим» саҕа спортсаала үлэҕэ киирэн улахан сэргэхсийи буолла. Араас таһымнаах күрэхтэһиилэр ытыллан эрэллэр. Спортивной оскуола аһыллан тигинэчи үлэли турар. Е.И. Шапошников аатынан орто оскуола (дир. Дьяконов А.М.) бэйэтин начальнай оскуолатын дьиэтин кэлбит оҕолор, спортсменнар олохторугар туран биэрбитэ. Онон манна Намнааҕы 1 №-дээх орто оскуола интернат үлэтигэр астын-танастыын, утуулар ороннуун көһөн кэлбиттэрэ. Оскуола-интернат 25 миэстэлээх. Билигин манна 20 оҕо (7 кыыс, 13 уол) кэлэн олохтор. Сэбиэдиссэйинэн Павел Данилов, итигээчилэринэн Диана Потапова уонна Елена Федорова үлэлиллэр. Оҕолор астарга үчүгэй, дьиэлэрэ ыраас, сылаас.

Саха сирин араас мунуктарыттан бэлиэр дьарыктанар оҕолор кэлитэлээн эрэллэр. Холбура, Уһун Бүлүүттэн Федоров Антон (7 кыл.) - бокс, Тиксиэттэн Колтовская Динара (7 кыл.) - чэпчэки атлетика, Покровскайтан 1 кыыс, Намтан 6 оскуолаттан кэлбиттэр. Түбэттэн Новиков Толя (9 кыл.) - чэпчэки атлетика, Партизантан Романов Айаал (10 кыл.) - футбол, волейбол, Никольскайтан Протопопов Федя (8 кыл.) - бокс уода. Оҕолор режиминэн сылдыбалар. Күн айы уруок кэнниттэн 2-лии чаас дьарыктаналлар. Интернакка бэйэлэрин бэйэлэрэ салайыналлар. Детсовет салайааччыта Черноградская Люба (10 кыл.), Никольскай. Ону тэнгэ сектордар үлэлиллэр.

Е. ФЕОФАНОВ, Хамаҕатта

Правительство отчуотугар

Нам улууһун нэһиликтэригэр ситэриилээх былаас отчуота түүрт бөлөҕүнэн үс күн ытыллына. Түмүктүүр муньах олунньу 21 күнүгэр улуус киинин культуратын дьиэтигэр буолла. Республикабыт салайааччыларын көрө, тылларын-өстөрүн истэри кулууп дьиэҕэ элбэх киһи тоҕуоруһа муһунна.

рыгар субсидиянан көмөлөһүүнү туруоруста. Үлэ, тыыл ветераннара М.М. Винокурова, А.Е. Ефимова ветераннарга уопсай дьиэ тутуутун, дьиэнэн хааччыйыны туруорустулар. Көбөкөн баһылыга К.Н. Ноговицын Тараҕанаҕа саҕаламмыт мелиоративнай үлэни ситэттэриини туруоруста. Хатын-Арыы нэһилиэгин баһылыга Ю.И. Слепцов «Озернай» кварталга көрүлүүтү үбү хамсаппаккыт буоллар

саҕа оскуола тутуутун уонна бу нэһилиэк Тараҕанатыттан ууну түһэриини тиһэҕэр тирдэри туруорустулар.

Нам 1 №-дээх оскуолатын директора Е.П. Габышева оскуола материалнай-техникскэй тэриллэринэн хааччыллытыгар, хамнаска, интернаты өрөмүөннээһингэ үбүлээһини толору көрөрү, интернакка анаан таас дьиэни туттарары туруоруста. М.М. Павлов (ха-

латыгар микроавтобус бэрил-либигиэр махтанналар уонна Партизан оскуолатын быйыл бүтэттэрэри, Никольскайга саҕа оскуоланы туттарары, саҕа квартал эл. уотун, гааһын таргарыны быһаарары туруорустулар.

КСК директора С.П. Ядрихинскай быйылгыттан республикатааҕы специализированнай спортивной оскуола статуһун ылан 1268 оҕону үөрэтэр, дьа-

УЛУУС КИИНИГЭР — КУЛЬТУРА ДЫБАРЫАҤЫН!

Отчуот дакылаатын тыа хаһаайыстыбатын уонна ас-үөл политикатын министр Александр Еремеевич Артемьев онордо. Бу муньахха ыйыты, туруорсуу үлэ араас хайысхатыгар, республика тэрилтэлэригэр туһаайылынна. Олорго дакылаатчыт уонна туһааннаах салайааччылар дьон астынар гына сиһилии хоруйдаатылар. Ыйытылартан, кэпсэтиилэртэн иһиттэххэ, улуус олохтоохторун сүннүнэн электричскэй уот, айылҕа гааһын кыамтатын улаатыннары, Дьокуускай-Нам суолун чөл түһэри, асфальтааһын, улуус киинигэр культура дыбарыаһын, учууталларга, тыыл ветераннарыгар, культура үлэһиттэригэр уопсай дьиэни, үөрэнээччилэр, спортсменнар олохтор интернат дьиэлэрин туттары, Үөдэй уонна Граф Бизэргин даамбаларын онорууга эбии үбүлээһини көрдөрүү, иһэр уу боппуруоһун олохтоохтук быһаары, Тараҕана уутун түһэригэ барыахтаах үлэни ситэттэри, улууска худуоһунньуктар айымньыларын музейа, быыстапка саала суоҕа, элбэх оҕолоох ыалларга бэрил-либит учаастактар баар кварталларыгар эл. уот, гаас ситимнэрэ тардыллыыта о.д.а. боппуруостар долгуталлар.

Киин библиотека директора М.Р. Софронова культура киинин дьиэтэ олус эргэтин, кыараҕаһын, тымныгытын, саҕа бырайыак онотторууга нэһилиэнньэ хомуйбут үбү VI спортивной Ооньууларга бэрил-либитин, СР Ил Дархана Е.А. Борисов кэлэр сылга бырайыак онотторууга үбүлээһини республика көрүөҕэ дьон эрэннэригэр санатта уонна саҕа культура дыбарыаһын инвестиционнай программаҕа киллэрэри, культура үлэһиттэрэ дьиэ туттуула-

диэн көрдөстө, итиэннэ И.Е. Винокуров аатынан государственнай бириэмийэни олохтууру уонна тутулла турар саҕа кварталга үрдүк күүрүүлээх эл. уот линиятын таттарыыга көмөлөһөрү, эбии үбү көрөрү туруоруста.

Үлэ ветерана Н.Ф. Гурьев тыа хаһаайыстыбатын иилир-саҕалары специалисттары нэһиликтэргэ элбэтэр, т/х сайыннарыыга бэриллэр үбү үгүөрү соҕустук көрөр, гаас, эл. уот кыамтатын улаатыннары дьаһаллары ылар наадатын туһунаан эттэ. Хамаҕатта баһылыга И.Н. Максимов нэһилиэгин дыно уу турбатын таттарыы бырайыагын онотторууга үп хомуйбуттарын, ирдэнэр докумуоннары республикаҕа түһэрбиттэрин туһунаан эттэ уонна былаанга киллэрэри, үбүлээһини көрөрү туруоруста.

Үлэ ветераннара Р.С. Охлопков уонна В.А. Колесов Нам сэлэһиньэтигэр иһэр уу боппуруоһун быһаарары, Көбөкөннө

рабыллыыр чааһынай тэрилтэ салайааччыта) тэрилтэ дуоҕа-бардаһан үлэлииргэ бөлөмүн туһунан биллэрдэ уонна пилотнай бырайыак быһыытынан улуус киинигэр баар үөрэх тэрилтэлэрин аутсорсингга киллэрэри көрдөстө. Г.Г. Местников Саха сирин сиртэн хостонор баайда-ах сирдэрин улахан бааннарга солук биэрэн кредити ылан хамсаатар агенствоны тэрийиини үөрэтэн көрөргө сүбэлээтэ. Граф Бизэргэр газогенераторынан хааччыллар кыһынгы теплицаны тутан үлэлэтэр буоллар көдүүһэ, туһата улахан буолуон сөп диэтэ. СР культуратын министрствота федеральнай үбү туруорсууга, көрдөрүүгэ ситэ үлэһиттэрин сэмэлээтэ. Улуус киинигэр культура дыбарыаһа тутулар кэмэ кэлбитин санатта.

Үлэ ветераннара М.П. Турантаева, Н.Г. Осипов Партизанга саҕа оскуола тутууга саҕаламмытыгар, Никольскай оскуо-

рыктыыр буолбуттарынан саҕа интернат дьиэтин уонна сайынгы спортивной лааҕыры тутуу боппуруоһа сытытык турбутун иһитиннэрдэ уонна бу боппуруоһу быһаарары туруоруста.

Улуус баһылыга А.П. Атласов улуус бэйэтин күүһүнэн туох үлэни ытыа сылдыарын иһитиннэрен турар, Хатын-Арыы «Озернай» кварталыгар, Үөдэй, Граф Бизэргэр баар даамбалары бөбөргөтүүгэ эбии үбүлээһини көрүүнү, улууһу гааһынан, эл. энергиянан толору хааччыйыыга уустук балаһыаньа үөскээри туарын болдомто киинигэр ылары, ону таһаарбат дьаһаллары ылары, үбүлүүрү туруоруста.

Александр Еремеевич түмүк тылыгар: «СР правительствота бэйэтигэр ылыммыт социальной эбэхээтэлистикэлэрин булгуччу толоруоҕа. Кризис кэллэ дьин аһары долгулар табыллыбат. Нам түмсүүлээх, үлэһит дьон-нордох сир. Сир үлэтин, сүөһү итигитин аҕаар тураруорун Дьокуускай ырынагынан толоруохтааххыт. Бурдугу ыһыыны 1000 гектарга дыла таһаарыт. Элбэх боппуруоска буксуйуу баар. Бары түмсүүлээхтик турун төрүт дьарыктарытын-нан үчүгэйдик, сөптөөхтүк дьаһанан, илиини ыһыктыбакка үлэлиэхпитин наада. Тыа хаһаайыстыбатыгар ыччат сыстан, ылан үлэһитинигэр күүскэ ылысыахха наада. Билинги сыһып-паралар барыбытын дыксийнэр-рэллэр. Балаһыаньаны тосту көннөрөр туһугар бары биир санаанан үлэлиэхтээхпит», — диэн эттэ.

Бу муньахха кыттыыны ылбыт олохтоохтор уонна нэһиликтэр бэрэстэбиитэллэрэ бары республика ситэриилээх былааһын үлэтин биһирээтилэр.

ИЛИВАНОВ

сылы этэнгэ түмүктээтэ» диэннин саҕалаанна. Отчуоттааччы салгыты туох ситиһилибитигэр, туох ситиһилибиттэргэ, итиэннэ 2015 сыл сүрүн суруктарыгар тохтоото. Бу икки нэһиликтэ буолбут муньахтарга аҕыйах киһи сырытта эрэри, дакылааты дьүүлээһингэ дьон көхтөөхтүк кытына, араас ыйытылары биэрдилэр. Олорго Сардана Михайловна уонна киини кытта кэлбит салайааччылар дьон астынар гына хоруйдаатылар.

Ааспыт сылга буолбут отчуокка түбэлэр туруорсубут 10 боппуруостара бороотуоһу-га киирбит. Итинтэн түүрт туруорсуу толоруллубут, алта толорууга сылдыар эбит. Манна олохтоохтору почта үлэтэ мөлтөҕө, коррупцияны утары үлэ турууга, ынах сүөһү ахсаана аччааһына, соҕо бэриллэр эмпиитийбэтэ, медицинскэй киингэ көрдөрүүн баалаахтары хааччактааһын, кардиологическай аппарат аҕыйаһыттан уочарат халыга, ыарыһахтар кыа-

йан көрдөрбөккө эрдэниилэрэ, балыһалар санитардарын хамнастара кырата, «Эрэл» ТХПК саҕа туһуу пиццекомбинатыгар таһаарыллыбыт ороскуоту сабыыга көрүлүүтү 30 мөл. солк. субсидия ситэ бэриллэттэ, интернатынэн сибээс мөлтөҕө, кэлэр дьонго сирин босхо бизири туһунан кэпсэтии бара турара, оскуола, оҕо саадын, балыһа киин котельнайын айылҕа гааһыгар көрөрү о.д.а. боппуруостар долгуталлар.

Кэпсэтиигэ кыттыбыттар саҕа сүөһүтүн сүтэрбэт дьаһалы ыларга, сир боппуруоһун олохтоох нэһилиэнньэни кытта сөбүлэһиннэрен эр баран быһаарарга, нэһиликтэр сирдэрин олохтоохторго түнгэтэргэ, лыгталаахтарга көрүллэр эмпиитингэр кэлиитин болдомто киинигэр тутарга, саҕа тылын чааһын элбэттиигэ, саҕа алфавитын онорууга ыларга, улуустарга элбэх боломуочуйаны биэриигэ этиилэри киллэрдилэр. Итиэннэ саҕа оскуоланы

туттарыны, оскуола, детсад, балыһа киин хоҕуолунайын гаас оттукка көһөрүүнү, почта үлэтин, интернетинэн сибээһи туһарыны, кыра оскуола-лары оҕо саадын кытта холбообокко бэйэлэринэн хаалларыны, агрооскуола-лары тэрийиини, «Эрэл» ТХПК пиццекомбинатыгар көрүлүүтү 30 мөл. солк. возмещениены төлөтүүнү, «Кулаада» б/х үлэһиттэригэр олохтор дьиэни, үүтү тутар пуун дьиэтин тутууну программа киллэрэн үбүлээһини, хаһаайыстыбалар үүтү сылы быһа туттарар усулуобуйаларын тэрийиини, муньахан балыктааччыларга субсидияны көрүүнү, тыа хаһаайыстыбатыгар (сүөһү итигитигэр) көрүллэр көмө критерийин хаттаан көрүүнү (50 төбөттөн үөһэ дьибэккэ 25 дьиниэн уларытыны), оҕо сайынгы сыһыанар лааҕырын капиталнай өрөмүөнүн үбүлээһини, Мария Егоровна Охлопкова аатын Түбэ оскуолатыгар иҥэриини,

(Бүтүүтүн 2 стр. көр)

НАМ ТҮМСҮҮЛЭЭХ УОННА ҮЛЭНИТ ДЬОННОРДООХ

(Бүтүүтэ, иннин 1 стр. көр)

өрүс үөһүн сүннүн көннөрөр үлэни быттарыны, сага кварталга электрической уот ситимин таттары үбүлээһинин быһаарыны, «Үрүн күөл» резерватка олохтоох нэһилиэнньэ бултааһыныгар, туһанытыгар чэпчэтиини олохтооһуну туруоруулар.

МАЙМАҒА. Отчуоту истэ 20-чэ киһи кэлбит. Дакылааты дьон болдойон, сэргээн иһитилэр. Кэпсэтии, ыйыталаһы тэнгэ барда. Биир да боппуруос хоруй-даммакка, быһааран биэриитэ суох хаалбата. Маймағалары эмиз бородукта, табаар сыаната, гааска, эл. уокка уонна араас өгөлөргө төлөбүрдэр ыарыы, үрдүү тураллара, Мэнэ-Хаҥаласка, өрүстэн чугас, химическэй собуот тутулуннаһына нэһилиэнньэ, экологияга куһаҥан сабыдыаллаах буолуута, ипотека бырыһыана үрдээһинэ, автоволокло линията нэһилиэккэ тардыллыыта быһаарыллыбата, республика бэйэтэ онорор бородуксууатынан төһөнү хаачынан олоһорор, ветеринарнай, медицинскэй анализтар, көрдөрүүлэр аһары элбэхтэрэ, төлөбүрдээхтэрэ, үүтү тутуу тэрээһинэ ситэтэ суоҕа олус долгутар.

Бу нэһилиэккэ олохтоох дьаһалта сүөһү тутар, сүөһүлэниэн

баҕарар хаһаайыстыбаларга, биирдиилээн ыалга нэһилиэк үбүтүн араас чэпчэтиилэри көрө олоһор эбит. Туруктаах олоһу онгостунууга былааннара элбэх. Кэпсэтиигэ кыттыбыт дьон нэһилиэктэригэр тутан эрэр КСК-ын дьэитин «Үтүө дьыала» республикатааҕы программа киллэрэн эбии үбүлээһини быһаарары, эл. уот ситимин таттарыны үбүлүүрү, онно көрүллэр үбү нэһилиэккэ быһа

ыытыны, эти, үүтү сыл устата советуопкалааһыны тэрийиини, «Эрэл» ТХПК сага үүт таһар массыныны булуна үүтү быстала суох таһытын тэрийиини туруоруулар.

Муннахтыгы мустубут маймағалартан икки киһи республика ситэриилээх былааһын үлэтин «биһириртэн» туттунулар, уоннаабылар бары «биһирибит» диэн куоластаатылар.

И. ИВАНОВ

ФРУНЗЕ. Олунньу 20 күнүгэр Саха сирин ситэриилээх былаас уорганын 2014 сыллааҕы отчуотун, СР юстициятын государственной комитетын председателэ, Нам улуунун куратора, Сардана Михайловна Гурьева салайааччылаах бөлөбө иһитиннэрдэ.

Отчуоту истэ 20-чэ киһи мустубут. Отчуот-муннах 2013 сыллаах туруорсуулары ырытыытан сафалана. Ол курдук, олохтоохтор кварталнай хоңуолунай тутуутун туруорсубуттара балаһан ыйыттан үлэ-эҕэ кириэн нэһилиэнньэ дыоно-сэргэтэ киин ититэр системага холбонон, уунан хааччыллан олоһоллор эбит. Отчуоттуур дакылаат кэпсэтиигэ олохтоохтор кэпсэтиигэ көхтөөхтүк кытыннылар.

Сыннаһан киин директора Саввина А.В. кулууп урукку баанньык буоларын, аҕыс сыл анараа өттүгэр өрөмүөннэммитин, кыараҕаһынан сибээстээн биир да улахан таһымнаах кэнсиэр буолбатын санатан туран, АКЦ тутуллуутун түргэтэтэри туруоруста.

Олохтоох дьаһалта тыатын хаһаайыстыбатын специалистна Бурашев Н.Н. кэтэх хаһаайыстыбаны тутар дьон саастаах дьон буолааларын ыйан туран, эдэр дьон сафалааччы фермер буоларыгар ирдэбилэ улаханьтан мэхэйдэри көрсөллөрүн бэлиэтээтэ. Ядрихинская М.А. оҕо көрөн олоһорго төлөнөр босуубуа туһунан, ону сэргэ Саввинов Н.И. кооператив тэрийэргэ туох өйбүл көрүллэрин ыйытылар. Охлопкова А.Е. Фрунзеттан төрүттээх олонхоһут кинигэтэ «Бичик» кинигэ издательствотыгар бэчээттэниитин Литература сылынан сибээстээн хонтуруолга ылаалларыгар көрдөстө.

Нэһилиэк баһылыга Иван Гаврильевич Ядрихинский билигин үйэ-эҕэ тотору эһиэтиир ФАП дьэитин тутуутун туруоруста уонна Сибээскэй былаас сафана тутуулан испит 16 квартиралаах таас дьиз көндөйүн салгыы тутан кырдыаҕастар дьэилэрэ эбэтэр санитарно-курортнай киин онорор буоллар улууспутугар туһалаах буолуо этэ диэн бэйэтин санаатын эттэ. Ону таһынан, сылын аайы ууга барбат туһуттан өрүс сүннүн көннөрүүтүгэр күүстээх үлэ барыан наадатын бэлиэтээтэ.

Кэпсэтиигэ «биһирибин» диэн биир этии кирибитигэр олохтоохтор бары себүлэстилэр.

ҮӨДЭЙ. Отчуоту истэ, саналарын үллэстэ, кыһалҕаларын туруорса 51 киһи кэлбит. Отчуот кэпсэтиигэ олохтоохтор кытта кэпсэтиигэ оскуола директора Барашков А.И. кадр боппуруоһугар тохтоото. Сага үлэли кэлбит специалисттар олоһор усулбуу-алара суоһун, ыалга дьукаахтаһан олоһоллорун бэлиэтээтэ. Ол иһин куруутун үлэһиттэр бара туралларын этэн туран, хайаан да уопсай дьиз тутан специалисттары олохсутар наадатын эттэ. Маны таһынан, нэһилиэнньэ, республика, улуус тумус туттар кинигэ, 12 сыл үөрэх миниистиринэн үлэһиттэр З.П. Саввин төрөөбүтэ 100 сылын уонна киин аатын сүгэр орто оскуола 95 сылын бэлиэтиир тэрээһиннэргэ республика салалтаты улахан болҕомто уурарыгар санаатын тириэртэ.

Федотов П.Е., пенсионер: «Тыа хаһаайыстыбатын салаатынан араас сага программалар сылын аайы кириэр тураллар. Онтон биридэһинэн, эдэр ыалларга диэн сага кварталлары онорон дьэинэн хааччыйаллар, сорохторго дьиз тутталларыгар субсидия көрөллөр. Бу дьон олохтоохтук олохсуйан олоһор тыа хаһаайыстыбатын сайыннарынар, ынах-сүөһү ииттиннэр диэн буолбатах дуо? Хас бириди нэһилиэк олохтоохторугар 2-3 ыанар ынаҕы иитэллэригэр күүстээх үлэ барыан наада. Оччобу бу кризис бэйэбит үүпүтүнэн, сүөгэйбитинэн, суорашпыттынан, эппитинэн аһаан-сиэн бигэтик туоруохха сөп», - диэн этэн туран ыйытта. Урбаанныт Шестаков И.Н. 2013 сыллаахха ыраас уу скважинатын чөл түһэригэ онорбут бырайыагар көрүллүбүт үп уот тардытыгар уонна водозаборга тийбэтин этэн туран, республикаттан көмө көрөллөрүгэр көрдөһөр сургутун туттарда.

Бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта Бережнева А.В. 2012 сыллаахха элбэх суумалаах кредит ылан таас хотон туттубут. Ол билигин тыа хаһаайыстыбатын салаатынан ороскуотун толуйуута ситэ көрүллүбөккэ кредитин төлүүрүгэр ыарахаттары көрсөрүн эттэ. Уонна онно тустаах дьон хонтуруолга ылаалларыгар бағатын тириэртэ. Маны таһынан, «Эрэл» ТПХК үүккэ субвенцията тоҕо итэҕэс кэлбитин туоһуласта уонна 39 мөл. солк. онгоһуллубут аһылык комбинатын ороскуотун толуйуу көрүллүө дуо? - диэн ыйытта. Нэһилиэк баһылыгын сол-

буйааччы Свинобоев И.М. тыа сиригэр олоһор дьон буоларбыт быһыытынан оттоон-мастаан олоһорбутугар техникага элбэх уматык туттууларын этэн туран, сэлээркэ, бензин сыаната күн тура-тура ыараан иһэрэ тыа сирин сайдытыгар ыарахаттары, мэхэйдэри, харгыстары таһаарарын бэлиэтээтэ. Пенсионер Эверстов И.М. чөл олоһу тутуһууга, куһаҥан дьаллыгы утарыыга тохтоон ылла. Элбэх бэсидэлэр лекциялар ыйытыллара буоллар үүнэр ыччакка туһулаах буолуо этэ диэн бэйэтин санаатын үллэһиннэ.

Правительство 2014 сыллааҕы үлэтин мустубут дьон истэн баран биһирииллэрин биллэрдилэр.

КЫҢЫЛ ДЭРИЭБИНЭ. Олунньу 21 күнүгэр отчуотка 15 олохтоох кыттыыны ыллылар. Сыннаһан киин директора А.Г. Винокурова сайылыкка уот тардытыгар туох көмө баарын, Граф Биерэгинэи техникумга уопсай дьэини хаһан тутталларын, хамнас орто кэмэйин туһунан ыйытта. Д.Е. Евстафьев бэйэ онорон таһаарыы үлэтэ мөлтөбүн бэлиэтээтэ, «Эт-Ас» ХЭО уонна Модукка баар австрийскэй боруода сүөһүлэр дьылҕалара хайдаһын ыйытта. А.Е. Евстафьев нэһилиэккэ АКЦ уонна дөтсэд тутулуутугар республика салалтатын өттүттэн туох өйбүл баарын туоһуласта. Халаан утуттан харыстанар даамба онгоһуллан чугастааҕы күөллэргэ, үрэхтэргэ уу кирибэккэ сүөһүлэри уулатыыга эрийи көрсөллөрүн этэн туран, даамба шлюз онороллорун туруоруста.

С.Н. Корякина «Озернай» кварталга дьиз туттарга кыамат ыалга туох көмө, субсидия көрүллэрин, ону таһынан Аппаныга тутуллан испит амбулатория хаһан ситэрин ыйытта. Салгыы уматык сыаната ыарыыра тыа сирин олохтоохторугар охсууну ағаларын, көтөр аал проеһа республикабыт иһигэр ыараханын бэлиэтээтэ уонна химия собуота тутууларын туһунан айдаһан төһө оруннааһын, аутсорсинг тыа сирин нэһилиэгэр кириэрэ төһө сөптөөбүн туоһуласта.

Н.Н. Сивцев тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар сыһыаннаах элбэх ыйытылары биэрдэ уонна тыа сирин сайдытыгар бэйэтин санаатын тириэртэ. Олохтоохтор правительството 2014 сыллааҕы үлэтин биһирииллэрин биллэрдилэр.

С. АРГУНОВ

Улуус баһылыгын колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, доробо!

Республика правительствотын отчуотугар бөлөбү салайан кэлбит тыа хаһаайыстыбатын министрэ Александр Артемьев отчуоттарга кыттыыны ылбыт дьонго туһаайан «үп кризис төһө дағаны диригээтэр, тэнийдэр уолуйарга, суулланан кэбиһэргэ ханнык да төрүөт суох» диэн тоһоволоон бэлиэтээтэ.

Чуолаан тыа хаһаайыстыбатыгар сыһыанан эттэххэ, бааһынай хаһаайыстыбалар, урбаанныттар күүстэрин-кыахтарын сыһыанан үлэлиллэригэр сир диэтэххэ сир, бааһына диэтэххэ бааһына элбэх курдук. Манна сир-уоту туһаныыга сааһыланы үлэтэ күүскэ барыан наада, дьон сүөһү ииттиэн бағарар, ол эрэн оттуурга хоһуна сирэ кэмчи.

Бу өттүнэн сир туттубат дьонтон сокуон быһыытынан ылан чаччы үлэлиэн бағалаах дьонго сыһыанан үлэни тобулуохпутун наада. Биллэн турар, докумуон онгостуутугар сыралаах, кирииллээх-тахсыылаах түгэн, ол эрээри атын суолбут суох.

Урбаанныттар производство өттүгэр санааларын ууралларын, маныха сөптөөх усулуобуйаны тэрийэри ситиһиэхтээхпит. Аһардас атын сиртэн ағалан атыһынан-тугуунаан эрэ мунурданыа суохтаахтар. Бу өттүнэн нэһилиэккэргэ благоустройство үлэтин ытыгыга, олоһор дьэилэр толору хааччылыылаах буолааларын ситиһэргэ олохтоохтор эмиз кыһаналлара наада. Ити курдук, икки өттүттэн өйү-санааны түмэн үлэһэтэххэ тыа сирин усулуобуйата куораттан туох да итэҕэһэ суох буолуохтаах. Оччобу эрэ дьон атын сиргэ талаһыахтара суоҕа.

Александр АТЛАСОВ

Умнуллубат кэрэ түгэннэр

ХОҞООННОРО — ДОМНООХ, ХОМУҢУН ИЛБИС ТЫЫННААХТАР

Соторутааҕыта Арбын нэһилиэгин «Тускул» сыннаһан киинигэр улууспутугар, республикага да аата ааттанар, биллэр-көстөр биир дойдулаахпыт, хоһоой тыллаах хоһооннуут-поэт Юрий Васильевич Потапов — Саргын «Иһирэх иэйиилэринэн», «Сүрэх сипсиэринэн» диэн икки кинигэтин сүрэхтэниилэрин бэртээхэй тэрээһинэ буолла.

Бу тэрээһин сүрүн түһүмэҕин Оксана Николаевна Соловьева («Тускул» СК директора) олус үчүгэйдик иллээн-сағалаан ыытта.

Автор сага кинигэлэригэр сүүмэрдээн киллэрбит хоһооннорун «Отуу уота» литературнай түмсүү салайааччыта Александр Дунаев бары өттүнэн ырытар дакылааты онордо.

Ыҥырыллан кэлбит ыалдыттар: кыраайы үөрэтээччи Иннокентий Кривошапкин, самодеятельнай композитор Андрей Замятин, суруналыыс, суруйааччы Григорий Эверстов, самодеятельнай композитор Валерий Егоров, Хатын-Арыы нэһилиэгин баһылыга Юрий Слепцов, улуус культуураҕын управлениетын начальнига Елена Заровняева, поэт Егор Фефанов, олонхоһут, тойуксут Константин Тихонов, ветераннар сэбиэттэрин председателэ Софья Кобыкова истинник эвэрдэлээтилэр. Юрий Васильевич курдук айар имэһнэ ылара сылдар атастара, бирид дойдулаахтара, ыраах Сунтаартан доһорун үөрүүлээх күнүн күсүһүнэ кэлбит, Бүлүү педучилищэтигар биригэ үөрэммит доһоро, «Сурук-бичик» учебник автара Михаил Степанович Ав-

вакумов биригэ сылдыбыт, алтыспыт кэмнэриртэн ахтыылары онортоотулар.

Төрөөбүт Арбынын баһылыга А.Н. Соловьев, нэһилиэк тэрилтэлэрин салайааччылары, бирид дойдулаахтара, төрөппүт оҕолоро, сиэннэрэ, аймахтара күндү киһилэрин үйэлээх бэлэбинэн эвэрдэлээтилэр, махталарын биллэрдилэр.

Бу дьоро киһэҕэ бириртэн бирид кэрэ куоластаах ыалдыттарга, бирид дойдулаахтара бэртээхэй ырыалары ыллаан, оскуола үөрэнээччилэрэ, сиэннэрэ үтүө киһилэрэ айбыт хоһооннорун ааған олус долгуттулар, саргылаах санааны сахтылар, сүргэни көтөхтүлэр. Кэскиллээх, эрэнэр ыччаптыт, тахсан эрэр ырыаһыт Петр Попов хас да ырыаны олус кэрэкэ ыллаан быраһынынныгы киригэттэ, мустубут дьону сэргэхситтэ, поэт убайын махталын ылла.

Үтүө киһибит Саргын кими да хатылаабат, туспа суоллаах-иистээх тупсаҕай, иһирэх тыллаах-өстөөх, дириг ис хоһоонноох хоһооннор айар поэт буолар. Кини хоһоонноругар үтүөкэн дойдутун айгыр-силик айылҕатын кэрэ көстүүлэрин, үтүө-мааны үлэһит дьонун, тапталы, сырдыкка-кэрэҕэ, үрдүккэ тардыһыны хоһуйар.

Убайдаатар убайбыт! Бар дьонун ыраас, кэрэ, сайҕас сыһыаннарыттан, үйэлээх тапталырттан күүс-уох ылан үйгэн уһаан, айар доһурун өссө арыллан илбис тыһынаах хоһооннорун көчүһэ көтүтэн барыбытын үөрдэ, арчылыы сырыт.

Сиян БОЛДУУ

Учуутал уус чулуута

Эбэрдэ Эйнэхэ,
Учуутал коллегам!
Бу күн ананар Эйнэхэ
Улуу идэлээх учуутал киһинэхэ!

Нам начальнай оскуолатын
үрдүк категориялаах учуутала,
СР үөрэҕиритин туйгуна,
«Методист Якутии» бэлиэ хаһаайката Михайлова Марианна Николаевна олоҕун орто омурданын үлэ-үөрэх үөһүгэр сылдьан бэлиэтиир.

Марианна кыыс 1965 сыллаахха олунньу 23 күнүгэр Нам улуугун Нам сэлээнньэтигэр Неустроевтар дьиэ кэргэттэригэр 4-с оһонун төрөөбүтэ. Ийэтэ – Неустроева Анна Ефимовна, историк идэлээх, начальнай кылаас учууталынан, кэлин өр сылларга оҕо саадын сибидиссийинэн үлэлээбитэ. Аҕата – Неустроев Николай Федотович, бухгалтер-ревизор идэлээх, өр сылларга райпоҕа бухгалтерынан, кэнники сылларга ыскылаат сибидиссийинэн үлэлээбитэ.

Кыысчаан, ол кэм бары оҕолорун сиэринэн, октябрёнок, пионер, комсомол кэккэтигэр киирэн, көрдөөх-нардаах оҕо сааһа түргэнник, интэриэһинэйдик элэс гынан ааспыт.

Марианна Николаевна олоҕун суолун таба тыйанан, учуутал уустук идэтин баһылырыгар учуутал ийэтэ Анна Ефимовна сүүрүн төһүү күүс буолбута саарбаҕа суох. Марианна махтана ахтар оскуола боруогун аан маннай атыллаан киллэрибит, сырдыкка-кэрэбэ үһүйбүт маннайгы учууталын Мария

Фёдоровна Новгородованы уонна ситиһи-хотуу аттестатын тутан, орто оскуоланы бүтэрэригэр ийэли алгыһын анаабыт, кэлин да үтүө сүбэһитигэр, кылааһын салайааччытыгар Римма Петровна Слепцоваҕа. Орто оскуола кэнниттэн Марианна учуутал идэтин талан Намнааҕы педагогической коллеһы ситиһиилээхтик үөрэ-

кылаастарыгар киллэрибит учууталлартан биридэстэрэ. Ити системанан үөрэммит оҕолоро чин билиилээх, үрдүк сайдыылаах үһүйүллэн тахсыбыттар. Билигин үгүстэрэ бэйэлэрин суолларын-иистэрин булунаан, олохторун онгосто сылдьар үтүө дьон. Марианна Николаевна биридиилээн оҕону бары өттүнэн

үрдүк категориялаах учуутал быһыытынан сыллааҕа араас таһымнаах семинардарга, куурустарга кыттар. Ону туһунулуур кини 2011 сыллаахха улуустары «Лучший учитель начальных классов» куюнкуруска иккис миэстэни ылбыта. Марианна Николаевна 2013 сыллаахха республикатааҕы

иитэр үлэтигэр саамай төһүү күүс төрөппүт буолар. Марианна Николаевна төрөппүттэрин кытта ыкса сибээстээхтик, былааннаахтык үлэтиир. Кини кылааһын төрөппүттэрэ биир бастыҥ үлэлээх, иллээх коллектив буолар, оскуола төрөппүттэригэр куруутун холобор буолаллар. Учуутал методической таһы-

КЭРЭ КИҢИ, СЫРДЫК КИҢИ – УЧУУТАП!

нэн бүтэрбитэ. Күн бүгүнүгэр диэри кини биригэ үөрэммит дьүөгэлэрин уонна кураторын Гуляева М.М. кытта сибээһин быспат.

Учуутал сыралаах үлэтин Марианна Николаевна Кэбэ-эйи оройуонун Батамай начальнай оскуолатыгар саҕалаабыта. «Бэйэм бэйэбэр директор, завуч ээтим. Сүбэлэтэр киһим ийэм эрэ этэ, ону да сибээс баар кэмигэр рациянан кэпсэтэrim. Каникулга дойдубар, билигин үлэлиир начальнай оскуолам учууталларыгар көмө, сүбэ көрдүү кэлэrim. Дойдубар кэлэн Бөтүң 9 кылаастаах оскуолатыгар үлэлээбитим. Онно директор Петр Романович Михайлов, завуч Евдокия Иннокентьевна Макарова этэ. Мин наставниктарым – Лукина Марфа Ивановна, Прядезникова Дарья Константиновна уонна дьүөгэм Надежда Васильевна Эверстова буолан олус үчүгүйдик үлэлээбиппигин билигин да саныыбын», - диэн ис дууһатыттан ахтар.

Марианна Николаевна таптыыр идэтин баһылаан, бэйэтигэр кытаанах ирдэбили туруоран, иитэр-үөрэтэр үлэ уустук процеһын игэн-тоҕон диринник үөрэтэн, бэйэтин дьулуруунан уонна үлэбэ сыһыанынан иитэр оҕолоругар, төрөппүттэригэр уонна коллегаларыгар үтүө холлобур буолар. Ол курдук кини 1992 сылтан улууска Занков сайыннарыылаах систематын саха

сайыннарыыга, кини тус бэйэтин уратытын сайдытыгар, кинилэргэ киэн, үрдүк хаачыстыбалаах билиини биэрэргэ хас биридии оҕо дьөбүрү сайдарыгар улахан болгомтотун уулар.

Оҕо кыра сааһыттан кэрэни кэрэхсиир, үтүөнү үксэтэр, иттиилээх киһи буола улаатарыгар араас өрүттээх үлэни ыытар. Кини үөрэнээччилэрэ араас айымньылары сатаан ырытарга, бэйэлэрэ да хоһоон суруйарга холонон көрөллөр. Ол курдук, кини үөрэнээччитэ Соловьёва А.К. кыра сааһыттан хоһоон айара, улахан кылааска английскайды да суруйан турардаах.

Марианна Николаевна оскуола биир саамай киэн билиилээх, үөрөх саҕа технологияларын баһылаабыт, билиитин таһымын үрдэтэр учууталлартан биридэстэрэ. Кини үлэтин опытын чинчийэн, кэтээн көрөн, түмэн биир идэлээхтэригэр тарҕатар, билиһиннэрэр. Ол курдук, 2009 сыллаахха республикатааҕы научнай-практической конференция «Новые образовательные результаты: опыт творческой деятельности», «Лена» окурук региональной педагогической аарыыларыгар «Стихосложение как прием развития творческих способностей младших школьников» диэн дакылааттарынан ситиһиилээхтик кыттыбыта. 2010 сылтан үөрэх федеральной стандартын олоххо киллэриигэ үлэлиир. Марианна Николаевна

авторскай семинарын ыыппыта. Биир идэлээхтэрэ семинар үрдүк таһымна ааспытын, элбэҕи билэн-көрөн, опыт атастаһан, махтанан барбыттара.

Үөрэтэр оҕолорун билиилэрин таһыма 100%, билии хаачыстыбата 65-70%.

Оҕо төрөөбүт норуотугар туһалаах киһи буолан итиллэн тахсарыгар кылаас таһынааҕы үлэ биир бастыҥ миэстэни ылар. Ол курдук, үөрэнээччилэрэ 2014 сыллаахха И.Д. Винокуров – Чаҕылган аарыыларыгар улус уонна республика «Уоланнар аарыылары» куюнкуруска Гранп-ри хаһаайыннара буолан учууталлары үөртүлэр. Учуутал

мын үрдэтэр, киниэхэ кэмтитэн кэмигэр сөптөөх көмөнү онорор, ыйыһыны-кэрдиини биэрэр сыралтан оскуола методической холбоһуктар тэриллэллэр. Марианна Николаевна кэҕкэ сылларга биир бастыҥ методической холбоһук салайааччытынан үлэлээн кэллэ. Кини салайар методической холбоһуга бэйэтэ туспа суоллаах-иистээх, үлэбэ санаттан-саҕа сүүрээни киллэрэн, оскуола иитэр-үөрэтэр үлэтигэр төһүү күүс буолар. Маны таһынан Марианна Николаевна наставник быһыытынан эдэр учууталларга улахан болгомтотун ууран, педагогической көрдөбүл, уроугу былааннаан ыытыы, коллективка иити методикаларын, оҕону хайҕааһын уонна сэмэлээһин курдук уустук бопкуруостарга үтүө сүбэтинэн кинилэргэ өйбүл буолар.

Учуутал – тэрийээччи, салайааччы, көмөлөөһөччү, олоххо сирдээччи. Бу хаачыстыба барыта Марианна Николаевнаҕа баар.

Күндү коллегабытын Марианна Николаевнаны үөрүүлээх үбүлүүгүнэн биригэ үлэлиир коллективын аатыттан иттистик-истинник эбэрдэлиибит. Эдэрдий эрчимгин ыһыктыбакка кэнчэри ыччаты үтүөбэ, сырдыкка сирдиди, угуйа тур.

С.Н. ПАРНЯКОВА
З.А. ЯДРЕЕВА
А.И. ЯДРИХИНСКАЯ

(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

СУОЛ БЭЛИЭЛЭРИН ТУТУҢА ҮӨРЭНИЭХХЭ

Хас биридии киһи, суол кыттыылааҕа суол бэлиэтин тутуҕа сылдьарын сыыспаппыт буолуо. Суол бэлиэлэрэ бэйэтэ кинигэ курдук саната суох кэпсипти ыйар-кэрдэр, дьэрэкэнэн өҥнөөх, үчүгэй дьүһүннээх буолла. Оһон түүнүн-күнүнүн суолунан айанньырга куттала суох буолла. Суол бэлиэлэрэ баар сиригэр сүтэн хааллаҕына эбэтэр алдыанар-кээһинэр түгүнигэр сүрдээх улахан хорумнуу тахсарын бары бэркэ диэн билэбит. Биир суол бэлиэтэ элбэх оруолу оонньуур суол кыттыылаахтарыгар, оһон суол бэлиэтэ алдыанар-кээһинэр түгүнигэр сүһаллык суолу хонтуруоллуур эбэтэр тустаах суол үлэһиттэригэр биллэрэргит булгуччулаах, ону хас биридии киһи өйдүүх тустаах. Оччоҕо эрэ сүһаллык миэрэ ылыатара, баар суол быһылаанын тахсыаһын биир түгүни быһыаххытын сөп.

Хаһаангытааҕар да быйыл суол бэлиэлэрин уларыты үлэтэ барда, оһон сибээстээн убааста-быллаах суол кыттыылаахтара, суол бэлиэлэрин тутуһооххайын уонна харысты үөрэниэххэйдин.

Убаастабыллаах суол кыттыылаахтара уонна төрөппүттэр, иитэр-өйдөтөр үлэни өссө төгүл күүһүрдүүххэйдин, хас биридии оҕоҕо суол бэлиэлэрин харыстырын туһунан саната сылдьааххайын.

Бобор, хааччахтыыр суол бэлиэлэрин туох да мэхэйэ суох толоро тутуҕа үөрэниэххэйдин, ити барыта үчүгэйи эрэ аҕалыа, оччоҕо суол сааххалланыыта аҕыйыа турдаҕа.

Туох барыта кыраттан саҕаланарын бары бэркэ диэн билэбит, өйдүүбүт эээри тутуҕа-харыстыы саҕааппыт, ол барыта киһи хаачыстыбата мөлтөө өтө көстөр. Буруйу онорооччулары ырытан көрдөхө, саҕа көлүөнэ, орто саастаах, сааһын ситэ илик ыччаттарбыт суолунан сылдьыы бэрээдэгин тутуспаттара, суолга куттал суох буолуутун инспекциятыгар боротокуолунан суруллан киирдэ. Маны таһынан, суолбут-ииспит тупсан суолунан сылдьар техникабыт атын күүһүнэн күүһүрэн суолга кутталы үөскэтэр, оһон сибээстээн түргэн сырыһынан үлүһүйбэҕкэ техникабытын харыстаан, суол бэлиэлэрин тутуһан, суолунан сылдьыы бэрээдэгин бары тутуһан (ыытааччылар, оһорсооччулар, сатыы сылдьааччылар) сырыттааххытына бары этэнгэ, доруобай сылдьааххыт.

Оһорсооччулар, мэнээх билбэт массынаҕытыгар оһорсубат буола сатаан, барар-кэлэр түгүнигитигэр, оһорустаххытына даһаны бары ирдэбиллэри тутуһа сатаан. Сатыы сылдьааччылар, суол кыттыылааххыт буоларгытын оһох умнуман, мэнээх суолу туорууругутун сэринэн, суол ортотунан хаамыман, сэргэххитин күүһүрдүң.

Убаастабыллаах суол кыттыылаахтара, бары бэйэ-бэйэтигэр убаастабыллаахтык сыһыаннаһын, дьоллоох-соргулаах буолун.

Нам оройуонун суолга куттал суох буолуутун инспекцията

Үөрэх эйгэтигэр

ТӨРӨӨБҮТ ТЫЛ ТҮҢҮЛГЭТЭ

Саха-француз лицей Литература сылын нуучча литературатын нэдиэлэтинэн саҕалаата. Оһон салгы төрөөбүт тыл уонна сурук-бичик күнүгэр анаан саха тылын нэдиэлэтин бэрт тэрээһиннээхтик, сонундук кыттылар. Саха тылын учууталлара Сивцев В.Н., Шелковникова А.Н., Иикитина Н.П., фольклор куруһуогун салайааччыта Баишева Т.Е. нэдиэлэ күнэрин аттаран, былааннаан кылааһы барытын хабан сэргэх тэрээһиннэргэ кытыннардылар. Ол курдук, олунньу 12 күнүгэр 5-8 кылаастарга «Төрөөбүт тыл түмэр түһүлгэтэ» диэн интеллектуальной оһоньулары төрөппүт кыттыылаах тэрийдилэр. Кылаастан 3 оҕо, 3 төрөппүт (ийэ, аҕа, эбэ, аһа да буолуон сөп) састааптаах хамаанда тэринэн, аат булунаан киири-стилэр. Барыта 5 хамаанда оһоньоото.

Оһоньу анал түһүлгэлэринэн барда. Бастаан «Айар түһүлгэ» «Саха тыла» диэн тыл бастакы буукубаларыттан саҕаланар акростих айдыбыт, салгы Алена Николаевна салайар «Суруйааччылар түһүлгэлэригэр» тийээн литератураҕа сыһыаннаах 5 тематтан «Юбиляр суруйааччылары» талан бопкуруостарга эппиэттэтибит. Ол кэнниттэн «Төрүт культура» түһүлгэтигэр кэлэн Василий Николаевич бэлэмнээбит ноутбукка баар 3 араас соруудагы толорон 20 баалы ылыбыт. Бу кэннэ эдэр учуутал Нина Павловна салайар «Тыл түһүлгэтигэр» кроссворд толоруута, тыл таһаарыы, өс хоһооннорун ситэриин, бопкуруостарга эппиэт, карточканан үлэ курдук соруудахтары оһолор сэргээн толордулар.

Түмүккэ «Фольклор түһүлгэтигэр» музыкальной сорууда баар буолла. Манна фольклор куруһуогун салайааччыта Туйаара Ефстратеевна саха төрүт инструменттарыгар үөрэтэ түһэн баран оһоньотто, ылатта уонна сыаналаата. Бу иитэр-үөрэтэр суолтаалаах оһоньуу сүрдээх сэргэхтик ааста. Элбэх төрөппүт, ол иһигэр аҕалар Охлопков П.И., Канаев В.В., Удай В.Г. оһолорунаан кэлэн кыттыбыттара кэрэхсэбиллээх. Кыттаааччылар сахалыы таҕастаахтар. Оһоньуу соруудаҕа, тэрээһинэ барыта толкуйдаммыт, чопчуламмыт буолан барыта чуолкайдик барда. Оһон, уопсай түмүккэ 8-с кылаас бастаата, II-с миэстэбэ кыранан хаалан 6-с кылаас, үһүскэ 5-с кылаастар буоллулар. Оһоньуу түмүгэ экранга утары тахса турда. Ити курдук, орто сүһүөх кылаас оһолоро билиилэрин тургутунан көрдүлэр, эбии биллэр-көрдүлэр.

Төрөппүт, үөрэнээччи, учуутал икки ардыгар биир ситими олохтуур үлэ толору көһүннэ. Маны таһынан сурук-бичик күнүгэр «Саха-диктант» акция ыытылынна, сахалыы остуол оһоньууларыгар хабылыкка, хаамыскаҕа күрэх тэриллинэ. Лицей саха тылын учууталара, сүл аайы буоларын курдук, бэлэмнээн сэргэх тэрээһини ыыттылар.

М.Г. ВИНОКУРОВА

Специалист сүбэлиир

ХААН БАТТААҢЫНА ҮРДЭЭҢИНЭ

Хаан баттааһына үрдүүрттэн элбэх киһи эрэйдэнэр буолла. Ол курдук, Россия олохтоохторун 50 бырыһыаннарыгар чугаһыыр киһи бу ыарыһан ыалдьар диэн этэллэр. Мантан анардара эрэ ыалдьаларын биллэрэр, атыттарга эмп иһэн аһарыналлар. Оттон аҕыс гыммыт биирэ эрэ бириэмэтигэр бэйэтин көрүнэр, эмтэнэр.

Маньык быһыы туохха тиэрдэрин бары билэбит. Инсулт уонна сүрэх ишемическай ыарыһыттан анараа дойдуга атаммыт дьон үгүстэрэ гипертониктар. Хаан баттааһына мэлдьи үрдүк буоллаҕына, харах сетчаткатыгар хаан турууга, тымыр, бүүр ыарыыта үөскүүн сөп. Хааннарын баттааһына мэлдьи үрдүк дьон хааннарын састааба уларытар, хойдор, тымыр бүөлүнэн атеросклероз буолар, ол аата сүрэх улахан нагруканы ылар. Стресс ылыы, арыгы иһии, табах тардыы, оһолорон эрэ үлэлээһин — гипертония сайдар сүрүн аргыстара.

Гипертониянан үксүн кырдыаҕас, эдэр да эр дьон ыалдьаллар. Эр киһи уһатар гормоннара хаан баттааһына тахсытытын күүһүрдөн биэрэллэр. Көнники бириэмэбэ дьахталлар да ыалдьыылара тэҥнэһэн эрэр. Менопауза кэнниттэн дьахталларга сүрэх-тымыр системата көмүскэлэ суох буолар. Бу ыарыы төрөппүттэртэн бориллиэн сөп, үксүн ийэ өттүттэн. Ону тэнэ гипертоник ыйааһына үрдүк буоллаҕына, гипертонията 6 төгүл кэриҥэ улаатын сөп. Хаан ханьык баттааһына нуорма мөккүөрдээх. Бүгүңнү күңгэ 120/80 мм.рт.ст. нуорма быһыытынан көрүллэр. Тахсыыта 140/90 мм.рт.ст. буолуон сөп. Оһон үөһэ буоллаҕына — олус кутталлаах.

Көнники бириэмэбэ быраастар кутталлааһынан 140/90 — 159/99 мм.рт.ст. көрдөрүүнү ааҕаллар. Маньык турукка киһи туох да буолбатаһын курдук туттар, дьинэр, турута кутталлааһын билбэт. Чуолаан бу турукка мэйии инсуллааһынын быһаарбыттара, оһон ыла кутталлаах турук буоларын билбиттэрэ. Маньык көрдөрүүлээх хаан баттааһына дьон гипертонической кризтэре түүн эбэтэр сарсыарда киирэр. Оһон быһааччы көмө кыайан оһоһуллубат. Доруобай киһи хаанын баттааһына угуйдаһына түһэр, оһон гипертоник киһэ тахсар. Оһон специалистар учуокка да турбат дьон туруктара мөлтөх буоллаҕына, мэлдьи кэмнээн, хаан баттааһынын көрүнэ сылдьаларыгар сүбэлииллэр.

Тонометрда атылаһын! Бу аппарат мэлдьи баар буолуохтаах! Гипертониктар күн-дьыл уларыһытыгар сэрохтээх буолаллар наада. Хаан баттааһынын кээмэйдэниэх иннинэ 10-15 мүнүүтэ устата уоскуйуохха наада. Илини остуолга сүрэх баар сиринэн ууруллар, манжетканы кэтиллэр. Манжеткаттан тахсар туруупка илиин устуан сыгыахтаах. Хааста да кээмэйдэҥ: уоскуйбут кэмнэ, оһон ығыллан оһордохтуона уонна ол ааспытын кэннэ. Тонометр стрелката 140/90 мм.рт.ст. мээрэи аастаҕына, түргэнник бырааска көрдөөр оһсун. Бэйэ эмтээһининэн үлүһүйүмэн, бу кутталлаах. Элбэхтэн, чуолаан ханьык көрүнүнэн, эмтэнэри специалист эрэ быһаарар. Медицинаҕа хаан баттааһынын нуорматыгар түһэрэр араас ньыма баар. Кофены уонна барбыт чэйи күңгэ саатар 1 ыстакаанга диэри аҕыйатын. Кыһыһыран тырыгыта сылдьар букатын наадата суох. Олохтон матыахтааҕар, үөрэр быдан ордук. Доруобай буолун!

В.И. ИНДЕЕВА, терапевт быраас

ЫҤЫРЭХ ТЫҤНАР

Дорогую коллегу, **ТАРСКУЮ САРГЫЛАНУ НИКОЛАЕВНУ**,

учителя начальных классов МБОУ «Намская СОШ №2» от всей души поздравляем с 50-летним юбилеем!

В день Вашего юбилея примите наши искренние поздравления и пожелания крепкого здоровья, счастья, реализации творческих замыслов, семейного благополучия, успехов во всех Ваших делах. У Вас большое золотое сердце, теплом которого Вы согреваете всех, кто рядом с Вами. Мы сегодня хотим сказать Вам, что ценим и уважаем Вас за Ваше трудолюбие, ответственность и мудрость, и пусть они сохраняются у Вас на долгие годы!

Ты — учитель начальных классов Самый добрый и верный на свете! У тебя знаний нужных припасы И ты щедро даришь их детям!

С уважением коллектив МБОУ «НСОШ №2»

Поздравляем нашу обаятельную, замечательную **МАТРЕНУ СЕМЕНОВНУ СИДОРОВУ**, отличника образования РС(Я), победителя республиканского конкурса ПНПО, учителя химии высшей категории МБОУ НСОШ №2 с прекрасным юбилеем!

Дорогой наш человек, в этот день хотим пожелать Вам оставаться такой же молодой душой и сердцем, неиссякаемой жизненной энергии, оптимизма и новых профессий и успехов! Пусть Ваше сердце много лет,

Горит огнем не угасая, Пусть из него струится свет, Всех ярким блеском озаряя. Здоровья Вам и благополучия! С пожеланиями коллектив МБОУ «НСОШ №2»

РИЭЛТОРСКАЯ КОМПАНИЯ

ул. Лермонтова, д.38, офис 8
Тел.: 25-06-06

- Получить консультацию о состоянии рынка недвижимости в г. Якутске
- Получить одобрение на ипотечный кредит Сбербанка за 2 дня
- Выбрать оптимальный вариант «цена – качество»
- Купить квартиру в г. Якутске
- И все это не выезжая за пределы родного населенного пункта? Компания «Ваш риэлтор» поможет Вам в решении этих вопросов!
- Большая база квартир
- Прием заявок на получение ипотечного кредита
- Сопровождение сделки «от А до Я»
- Гарантия «юридической чистоты»

РС(Я), г.Якутск, ул. Лермонтова, д.38, офис 8. 8(4112)25-06-06, 8(984)118-76-89, 8(914)298-28-28

Дорогие жители и гости с. Намцы!

С 11 февраля с.г. в здании **ТЦ «Лимон» работает кофейня «Адель»**. Приходите, насладитесь вкусными блюдами, крепким кофе и ароматным чаем. Приятная атмосфера, доступная цена и внимание к каждому посетителю. Часы работы: с 10.00 до 20.00 ч. С 12.00 до 15.00 ч. — Бизнес-ланч. Также кофейня принимает

заказы на проведение семейных и корпоративных праздников на 12-25 персон и заказы на вынос.

Рады предложить Вам многообразие блюд, тортов на заказ для Вашего торжества, услугу ведущего (тамада).

Звоните, заказывайте, мы всегда рады Вам!

Тел. 89141079885

Дорогие жители и гости Намского улуса!

Открылся новый магазин детской обуви «Осьминожка». У нас самые низкие цены!!! Порадуйте ножки ваших детишек новой обувью. Действует накопительная система скидок, постоянные скидки многолетним при предъявлении удостоверения или паспорта.

Мы рады видеть вас с 10 ч. до 18 ч. в здании **Копир+, 2-й этаж**. Выходной — воскресенье

Эмтээх үүнээйини (бөрө отун) атылыбыт. Тел. 89142871527, 89142667028

Считать недействительным утерянный паспорт 9810 № 279132, выданный на имя Колесова Виталия Климентьевича

Ытыктабыллаах Үөдэй нэһилиэгиттэн төрүттээх бар дьоммут!

1941-45 сылларга Аҕа дойдугу Улуу сэриитин өрөгөйдөөх Кыайытын 70 сылын Үөдэй нэһилиэгэ үрдүк таһымнаах бэлиэтиир сыалтан, хас биридди уоттаах сэри ветеранын, тыылга үлэлээн Кыайыны уһансыбыт ветеранарбыт ааттарын үйэтитэн, мань таһынан 14 Герой ийэлэрбитигэр, хас биридди ийэлээх киһи күн күбэй ийэтигэр махтанар бэлиэтин «Ийэ махтал» Сквер тутуугу уонна «Кыайы» Скверин сагардыга 2015 сыл олунньу 7 күнүттэн кулун тутар 31 күнүгэр

дылы благотворительной акция ытыгар.

Аҕа дойдугу Улуу сэриитигэр сылдыбыт буйуттарбыт, тыылга хара көлөһүннэрин тохтут ийэлэрбит, эбэлэрбит, эһэлэрбит ааттара көмүс буукубаларынан суруллан гранитнай плитаҕа кириэхтээх.

Үөдэй нэһилиэгэ үтүө дьыаланы олоххо киллэрэргэ сана проегинан сэрииттэн эргиллэн кэлбит 65 киһиэхэ, 15 трудовой фронтга сылдыбыттарга, 262 тыыл ветеранарыгар өйдөбүнүк Сквер туруорарга ылыннан үлэни сылдыбаат.

2014 сылга «Ийэ махтал» Сквер эскинигэр оҥуола оҥорлоругар күрэх ытыллытын түмүгэр элбэх оҥуоох ыал оҥото Ваня Алексеев үлэтэ кыайан, киһи эскинигэр Ийэ Скверэ тутуллар.

Күндү бири дойдулаахтарбыт! Улуу Кыайы 70 сылыгар ытыллалар акцияҕа бары бири санаанан кыттарытыгар ыгырабыт.

Көмөүтүн «Үөдэй нэһилиэгэ» МТ анал счугуар ытыгары көрдөһөбүт:

Реквизиты:
Наименование: Финансовое управление Администрации МО «Намский улус» РС (Я) (Наследная администрация МО «Едейский наслег» л/с 55582017014)
ИНН: 1417009287
КПП: 141701001
Р/с: 40302810560025000005
К/с: 30101810600000000771
ОКТМО: 98635915
Банк: Якутский РФ ОАО «Россельхозбанк» г. Якутск
БИК: 049805771
Назначение платежа: материальная помощь на встречу 70-летия ВОВ
«Үөдэй нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, ветераннарны сбиэһэ

Требуются на производство в Хангаласском улусе:

- водители
- Требования:** молодой человек до 40 лет с водительским удостоверением категории В (можно и С), пунктуальный, способный хорошо ориентироваться в городе и исправлять мелкие неисправности в автомашине, сан.книжка с допуском к работе.
- Обязанности:** общение с продавцами, развозка хлебобулочных изделий по магазинам.
- Зарплата от 25-60 т.р. соц.пакет, работает столовая, есть душ.
- График работы от 4 до 6 дней выходных в месяц.
- механики

Требования:

- ответственный молодой человек с знанием устройства автомашины, ходовой части, желательно знание мотора и электрики автомашины.
- Обязанности:** ремонт автомашин.
- пекари, кондитеры
- Требования:** Ответственность, умение работать в команде, энергичность, желание, можно без опыта работы, возраст от 23 до 38. При себе иметь санкнижку.
- График работы сутки через два, соцпакет, работает столовая, есть душ.
- Тел. 8-914-22-15-333 (отдел кадров)

КЭРИЭСТЭБИЛЭР

Күндүтүк саныыр, таптыыр балтыбытын, эдьийбитин, бири дьиз кэргэн эргийэр киинэ, туллар тутуаҕа, хамсаатар сүрүнэ Соловьева (Суздальова) Анфиса Степановна күн сириттэн барбыта олунньу 9 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Анфиса курдук туох баар этин-хаанын, сүрөһүн-тымьырын хас биридди утагынан, бэйэтин туһугар түөн да саҕа кыһаллыкка кэргэни, оҥуорум эрэ туһа диэн олоһун киһи ахсааннааҕа буолуо. Тулаайах кэриэтэ улааппыт тонмут-хаппыт оҕо сааһа, өр кэмнэргэ эр киһи да ыарырҕатар күөстээх үлэтэ, тыа дьахтарын бүппэт түбүгэ, элээр арыый сынньалан олоххо олорор баҕата туолбатаҕа абатын эриэхсит. Субу бэҕэһэ эр бүтүн дьиз кэргэни аһааары, үөрдэри ас бөҕөтүн астаан сүүрэ сылдыбыт киһи эмискэ тымыр быстан олохтон туораабыта биллэхэ, эдьийдэригэр, убайдарыгар, олус диэн аһыылаах, абалаах.

Анфиса 1949 с. ыам ыйын 19 күнүгэр элбэх оҕолоох Марфа Захаровна, Степан Спиридонович дьиз кэргэттэригэр 6-с оҕонон күн сирин көрбүтэ. 1950 с. бөдөҥсүтүү кэмигэр Дьампа алааһыттан Бөтүн нэһилиэгэр көһөн кирибиттэ. 1956 с. Бөтүн аҕыс кылаастаах оскуолатыгар үөрэнэ кирибитэ. Ахсыс кылааһы бүтэрэр сааһыгар иитэр-аһатар бар-ар-суох киһитит, аҕабыт олоһо өлөн, салгыы үөрэнэ барбакка, колхозка ньиэрэ көрөөччүнэн үлэлээбитэ. 1969 с. Төнүлүтэҕи СПТУ-га кыыл иитээччи үөрэбин бүтэрэн кэлэн Карл Маркс аатынан колхоз саһыл ферматыгар ананан үлэни кирибитэ. 1971 с. олоһун аргыһын Соловьев Иннокентий Иннокентьевичи кытта холбоһон ыал буолан, икки уол оҕону төрөтөн 43 сыл биригэ оло-

рон кэллилэр. Саһыл ферматыгар уһун кэмгэ үлэлээбит кэмигэр хас да төгүл «Совхоз чемпионы саһыл көрөөччүтэ» икки төгүл оройуон чемпионы буолан, кыһыл лиэнтэнэн, элбэх Бочуотунай грамоталарынан наҕараадаламмыта. Ону таһынан ол саҕана бэрт дэнгэ бэриллэр тур путевкаларынан Москва, Ленинград уонна Прибалтика Рига, Таллин, Вильнюс уо.д.а. куораттарынан баран күүлэйдээн-сынньанан кэлбитэ. Ханна да үлэлээтэр үлэлээбит сиригэр коллектив ытыктабылын ылаара, элбэх кэспээннэх, бөһиөлэй, күлүүлээх көрдөөх-нардаах буолан старшайынан, профсоюз председателинэн үлэлээн бэйэтин биригээдэтин мэлдьи инники күөнгэ таһаарара.

Кэлин пенсияҕа да тахсан баран кэтэх хаһаайыстыбатын кэнгэтэн, сүөһү ииттэн, от оттоон үлэ үөһүгэр сылдыбыта. Хайдахтаах да ыарахан үлэни кыайа тутара, ол курдук, хайабыт да иннинэ дьиз туттан, бэйэтэ сүүрэн-көтөн тэнгэ эр киһи курдук үлэлээн барытыгар бэйэтэ сүүрбүтэ диэтэхпитинэ ким да сымыйарыа суоҕа. Олохтон туоруор дылы уолугар Альберт Иннокентьевичка «Төрүт уу» тэрилтэ диспетчеринэн, менеджер эбээһинэнин толорон олохтон барыар диэри үлэли-хамсы сылдыбыта. «Төрүт уунан» туһанар Нам улунун элбэх ыаллар кини «тиийиэ», кэтэһин» диир куолаһын, бэл, Саҕа дьыл күн истибиттэрэ буолуо.

Оҕолоро, сиэнэ кини ситэр-бэтэрин ситэрэн, үлэтин салҕаан аатын ааттата туруохтара диэн баҕарабыт. Орто дойдуга олонор ааспыт олоҕо биһиги сүрэхпитигэр умнуллуо суоҕа, өйбүтүгэр-санаабытыгар өрүү баар буолуо.

Биригэ төрөөбүттэрэ, санаастара, күтүөттэрэ

Таптаһаллаах амарах аҕабыт, эйэбэс эһэбит Шапошников Александр Иванович уһун, ыарахан ыарыгыттан олохтон туораабыта бу дьыл олунньу 23 күнүгэр бири сылын туолла. Аҕабыт Нам оройуонун киһинигэр Шапошниковтар дьиз кэргэттэригэр бүтэһик оҕонон 1948 сыл кулун тутар 27 күнүгэр төрөөбүтэ. Аҕата Иван Иннокентьевич Саха АССР оскуолаһын үтүөлээх учуутала, өр сылларга Нам орто оскуолатыгар математика учууталынан үлэлээбитэ, ийэтэ Шапошникова-Потапова Мария Георгиевна Саха сиригэр гражданскэй сэри актыбынан кыттыылааҕа. 1955 с. Саҕа Нам 8 кылаастаах оскуолатыгар 1 кылааска үөрэнэ кирибитэ.

Оскуолаҕа үөрэнэн бүтэн 1967 сыл сэттиньититтэн Намнаағы «Сельхозтехника» тэрилтэ трактордар двигателларын өрөмүөннүүр сыаҕар үөрэнээччи слесарынан үлэтин саҕалаабыта. Үлэтигэр кыһамнылаах, улахан коллектив общественной олоҕор актыбынайдык кыттар уолу сотору кэминэн комсомол, онтон ССКП кэккэтигэр чилиэнинэн киллэрбиттэрэ. Итинтэн ыла оройуон бири улахан «Агропротехника» холбоһугун туйгун специалиһыгар тийэ үүнэн трактордар мотуордарын өрөмүөннүүр сыаһын сэбиэдиссэйинэн 1983 сылтан бочуоттаах сынньаланга барыар дылы бэриилээхтик уонна үрдүк таһаарылаахтык үлэлээбитэ.

Аҕабыт дьонун олоһу олонор ааспыт. Төрөөбүт Намын улугуна сайдарын туһугар туйгун специалист быһыытынан үлэлээн сүңкөн кылаатын киллэрбитэ. Ону кини үлэлээбитин устатыгар ылаттаабыт наҕараадалара кэрэхэлиилэр. Ол курдук: 1973 сылтан Коммунистическай үлэ ударнигы бочуоттаах аата ингэрриллибитэ. Итинтэн салгыы 1975

с. үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэрин иһин ББСЛКС КК «Пятилетка эдэр гвардееша» үрүн көмүс уонна 1976 с. «Социалистическай куоталаһы кыайылааҕа» бэлиэлэринэн наҕараадаламмыта. 1977 с. «Социалистическай куоталаһы кыайылааҕа» бэлиэни иккис төгүлүн ылыбыта. Саҕа 11 пятилетка маннайгы кварталын былаанын 105% толорон ССКП 26-с съездин рабочай делегаттары ыгырыһыларын өйөөн, үлэ оҕорумтуотун үрдэтэн, хаачыстыбатын тупсаран кичэллээхтик үлэлээннэр ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйааҕынан Бочуотунай грамотанан наҕараадаламмыта. 1981 с. ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйааҕынан, 10-с пятилетка соруудаһарын толорууга үрдүк көрдөрүүлэрин иһин «Үлэҕэ килбэнин иһин» мэтээллэринэн наҕараадаламмыта.

1973 с. олоһун доһорун, биһиги ийэбитин Охлопкова Татьяна Егоровна көрсөн олохтон холбообуттара. Түөрт оҕону төрөтөн, иитэн улаатыннан элбэх оҕолоох иллээх дьиз кэргэн буолан 25 сыл олоһун тутта. Ыарахан ыарыы 1998 с. ийэбитин соһучу бу орто дойдуттан илдэ барбыта. Бу сүткүтээх кэмнэригэр улахан ыал аҕатын быһыытынан ыһыктынан кэбиспэккэ биһигини барыбытын иитэн улаатыннан ыал онортообута. Тиһэх күннэригэр тийэ сиэннэрин көрсөн, киһилэр миннигэс тапталларын билэн баран бараахтаабыта.

Таптаһаллаах аҕабыт, эһэбит олонор ааспыт олоҕо, сырдык мөссүөнө өйбүтүгэр-сүрөхпитигэр куруук тыһыннаах, хаһан да умнуохпунт суоҕа...

Уолаттара, кыргытара, кийинтэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ

Күндү таптыыр кэргэнин, аҕабыт, эһэбит, Модут нэһилиэгин олохтоо ГУЛЯБ Юрий Кирович б.д. олунньу 23 күнүгэр хомолтолоохтук күн сириттэн барытын диригинг курутууан туран иһитинэрэбит. Кэргэнэ, кыргытара, күтүөтэ, сиэннэрэ	Ытыктыыр аҕа кыныбар Иван Валентин Алексеевичка, кэргэмээр Зырянова Любовь Валентиновна, биллэхтэр Данилов Нюргун Владимировичка, оҕолоро Машаҕа, Семенга, Степаҕа тапталлаах кыыстар, эдьийэ, кэргэнэ, күн күбэй ийэлэрэ ДАНИЛОВА (ИВАНОВА) Марианна Валентиновна соһумардык ыалдан күн сириттэн барытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит. Зырянов Д.А., оҕолор
Күндү таптыыр кыспар, эдьийбитигэр Катяҕа, балтыбытыгар Надяҕа, бырааттарбытыгар киһилэр тапталлаах аҕалара ГУЛЯБ Юрий Кирович күн сириттэн эдэр сааһыгар хомолтолоохтук туораабытын дириг кутурбаммытын тиздэбит. Ийэтэ, биригэ төрөөбүттэрэ	Чугас ыалларбытыгар Зырянов Дмитрий Александровичка, кэргэмээр Любовь Валентиновна, аҕаларыгар Валентин Алексеевич Иванова, оҕолоругар Машаҕа, Степаҕа, Сеняҕа тапталлаах эдьийдэрэ, кыһа, ийэлэрэ ДАНИЛОВА (ИВАНОВА) Марианна Валентиновна соһумардык ыалдан орто дойдуттан барытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит. Ивановтар, Касьяновтар, Романовтар, Григорьевтар, Новиковтар, Сивцевтар, Максимовтар, Винокуровтар, Павловтар, Кириллинэр
Убаастыыр күтүөлүгүгэр Новгородов Куприян Николаевичка, киһи ийэтигэр Анна Николаевнаҕа, биригэ төрөөбүттэригэр күтүөттэрэ ГУЛЯБ Юрий Кирович күн сириттэн соһучу барытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит. Аргуновтар, Петуховтар, Мордосовтар	Биһиги биригэ төрөөбүт таптыыр, убаастыыр бырааппыт СИВЦЕВ Петр Петрович олунньу 12 күнүгэр уһун, ыарахан ыарытынан биһиги кэккэбиттэн өлөн туораабытынан оҕолоругар, күтүөттэригэр, кийиттиригэр, сиэннэригэр биригэ төрөөбүт убайдарыттан, киһилэр дьиз кэргэттэриттэн дириг кутурбаммытын тиздэбит. Намтан убайдара Иннокентий, Павел, саҕаҕа Аграфена уонна дьиз кэргэттэрэ Бүлүүттэн Софья, Иннокентий Акимовтар дьиз кэргэттэрэ

Кылаабынай редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — 41496, хаһыаты тангыһа — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учуреджениэ. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнаяй сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ШИ №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кирибит суруктар төнөрүллүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи бири буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улунуна, Нам сэл., Заложнай ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС таһылына, таһылына уонна бэчээтиир сыаҕар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложнай ул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. Лиис **Көнүл сыананан атыылана** **Индекс — Р0005.** Тираһа — 1782 Бэчээккэ илии баттаньытын графига — 12:00 ч. 24.02.2015 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 24.02.2015 с.